

บทที่ 1

บทนำ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาและค้นคว้าขึ้นมาโดยมีเหตุจูงใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของทางร้าน ส.อะไหล่ ดังนี้

- หลักการและเหตุผล
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา
- แผนดำเนินการขอบเขต และวิธีการศึกษา
- สถานที่ที่ใช้ดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูล

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน การศึกษา การประกอบธุรกิจต่างๆ ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการและบริหารงานด้านต่างๆ ซึ่งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีนี้ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการและระบบสารสนเทศในธุรกิจเป็นอย่างมาก รวมไปถึงธุรกิจซื้อขายจำเป็นต้องมีการปรับตัวเองในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการระบบสารสนเทศในหน้าที่งานต่างๆของธุรกิจ เพื่อช่วยให้ธุรกิจอยู่รอด มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน และสร้างความเชื่อถือให้ลูกค้า ดังนั้นในการบริหารระบบคลังสินค้าที่ดีย่อมช่วยในการควบคุมสินค้าคงคลังไม่ให้มีมากหรือน้อยเกินไป ซึ่งทำให้เราสามารถลดต้นทุนการจัดเก็บสินค้าได้ จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจเนื่องจากเราสามารถนำเงินที่ต้องลงทุนในการจัดเก็บสินค้าเกินจำเป็น เราสามารถนำเงินทุนนั้นไปดำเนินการพัฒนาการจัดการส่วนอื่นๆภายในบริษัทให้เจริญก้าวหน้าหรือได้ผลดีกว่าที่จะนำเงินไปลงทุนในการเก็บสินค้าเกินความจำเป็น องค์กรสามารถนำระบบสินค้าคงคลังมาช่วยในการจัดการระบบสินค้าคงคลังเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ร้าน ส.อะไหล่ เป็นร้านจำหน่ายสินค้าอะไหล่รถไถ ตั้งอยู่ในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ธุรกิจของร้านเริ่มต้นมาจากธุรกิจของครอบครัวที่ทำสืบทอดต่อกันมานาน 20 ปี มีสินค้า

มากกว่า 1,000 รายการ ยอดขายเฉลี่ยปี พ.ศ. 2550 ประมาณ 700,000 บาทต่อเดือน จากร้านค้าเล็กๆ ในอดีตที่ค้าอะไหล่รถไถเพียงไม่กี่ประเภท แต่ในปัจจุบันร้านได้เจริญเติบโต เนื่องจากการค้าที่มีความซื่อสัตย์ และราคาที่เป็นมิตรนั่นเอง ทำให้ร้านมีทั้งลูกค้าเก่า และลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้น ความต้องการสินค้าจึงมีมาก ในบางครั้งเกิดปัญหาอะไหล่ขาดไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ นับว่าเป็นปัญหาของธุรกิจอย่างมากจากการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินงานของร้าน พบว่าการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสินค้า ข้อมูลลูกค้า มีการจัดเก็บโดยใช้สมุดบันทึก การค้นหาข้อมูลเกิดความล่าช้า ใบเสร็จรับเงินและเอกสารต่างๆ ไม่ได้จัดการอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบสินค้าทำได้ลำบากเนื่องจากไม่ได้มีการบันทึกการเคลื่อนไหวของสินค้าที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง การตรวจสอบสินค้าในคลังต้องใช้เวลานาน ขาดการจัดการคลังสินค้าที่เป็นระบบ

โดยการจัดการและสั่งซื้อสินค้าของร้านเป็นไปตามการคาดเดาปริมาณการขายในอนาคต ทำให้เกิดปัญหาในการสั่งซื้อสินค้า หากมีการแสดงแนวโน้มของยอดขายสินค้าจะทำให้สามารถจัดการสินค้าในคลังได้เป็นอย่างดี ในด้านการออกใบเสร็จรับเงินให้ลูกค้านั้นต้องตรวจสอบ และจัดทำเป็นเวลานาน มีความยุ่งยากในการตรวจสอบ รวมทั้งต้องใช้เวลาในการจัดทำสรุปรายรับรายจ่ายประจำวัน และเช็คสินค้าในคลังทุกวัน ทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจยังไม่มีดีเท่าที่ควร เนื่องจากเจ้าของธุรกิจต้องเข้าไปมีบทบาท และต้องตัดสินใจในการจัดการกิจกรรมทางธุรกิจประจำวันที่เกิดขึ้น ดังนั้นเจ้าของธุรกิจจึงต้องการระบบสารสนเทศ ที่ช่วยให้ระบบบริหารจัดการของร้านเป็นไปอย่างรวดเร็วและแม่นยำ สามารถตอบสนอง และให้บริการลูกค้าได้ตรงตามความต้องการ ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการร้าน ส.อะไหล่ เพื่อช่วยลดปัญหาด้านการจัดการ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงานของธุรกิจให้ดียิ่งขึ้น

ในการศึกษาจะเน้นเรื่องการวิเคราะห์การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ โดยมีการออกแบบพัฒนาฐานข้อมูลของสินค้า รวมไปถึงการออกแบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เพื่อให้ครอบคลุมธุรกิจ เช่น การรับสินค้า และการคืนสินค้ากับผู้จัดการ การขายสินค้า และการรับคืนสินค้าจากลูกค้า ระบบสมาชิกของลูกค้า เป็นต้น ซึ่งผลที่คาดว่าจะได้รับ จะเป็นข้อมูลการขาย ยอดขาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจสั่งซื้อสินค้า และการจัดการของบริษัท และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบอื่นๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการร้าน ส.อะไหล่ จังหวัด เพชรบูรณ์
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลสินค้าร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1.3.1 ได้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3.2 ได้ฐานข้อมูลสินค้าร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์
- 1.3.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ระบบสารสนเทศทางบัญชี เป็นต้น

1.4 แผนดำเนินการ ขอบเขต และวิธีการศึกษา

1.4.1 แผนการดำเนินการ

1.4.1.1 ศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ออกแบบระบบ

- 1) ศึกษาขั้นตอนการทำงาน
- 2) ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนา
- 3) ศึกษาเทคโนโลยีที่ต้องใช้ในการพัฒนา

1.4.1.2 วิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการแก้ไข

1.4.1.3 ออกแบบระบบจัดการสินค้า

- 1) ออกแบบการทำงานของระบบ
- 2) ออกแบบข้อมูลเข้าสินค้า และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 3) ออกแบบรายงาน
- 4) ออกแบบฐานข้อมูลสินค้า

1.4.1.4 พัฒนาโปรแกรมสำหรับจัดการสินค้าคงคลัง

1.4.1.5 ทดสอบและปรับปรุงแก้ไข

1.4.1.6 ติดตั้งและทดสอบการใช้งานระบบการจัดการสินค้าคงคลัง

1.4.1.7 ประเมินผลของระบบ

1.4.1.8 จัดทำคู่มือประกอบการใช้งานและเอกสารประกอบ

1.4.2 ขอบเขตการศึกษา

สามารถรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาทำการพัฒนาโปรแกรม โดยแบ่งออกเป็นขอบเขตด้านระบบงาน และขอบเขตด้านข้อมูลได้ดังนี้

1.4.2.1 ขอบเขตด้านผู้ใช้

สามารถแบ่งผู้ใช้ได้เป็น 3 ระดับ แบ่งตามหน้าที่และลักษณะงาน ได้ดังนี้

- 1) ระดับผู้ดูแลระบบ กำหนดสิทธิการใช้งานของพนักงาน ดูแลข้อมูลเริ่มต้นเกี่ยวกับสินค้า
- 2) ระดับผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารของร้าน ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ และควบคุมคลังสินค้า ตรวจสอบข้อมูลเพื่อประสานงานกับบริษัทตัวแทนจำหน่าย และลูกค้า ตรวจสอบรายได้ประจำวัน และรายงานเพื่อการวิเคราะห์การจัดการคลังสินค้าต่างๆ
- 3) ระดับพนักงาน ได้แก่ พนักงานของร้านมีหน้าที่ทำงานทั่วไปของร้าน เช่น บันทึกข้อมูลลูกค้า ขายสินค้า รับชำระเงิน ตรวจสอบสินค้าในคลัง ตรวจสอบรับสินค้าจากบริษัทตัวแทนจำหน่าย ออกใบเสร็จรับเงิน ออกรายงานต่างๆ เป็นต้น

1.4.2.2 ขอบเขตด้านระบบงาน

- 1) ระบบข้อมูลพื้นฐานระบบ
  - สามารถกำหนดข้อมูลเริ่มต้นเกี่ยวกับสินค้า ประเภทสินค้า ลูกค้า บริษัทตัวแทนจำหน่าย เป็นต้น
- 2) ระบบสั่งซื้อสินค้า
  - สามารถบันทึกข้อมูลของบริษัทตัวแทนจำหน่าย
  - สามารถเรียกดูและแก้ไขข้อมูลต่างๆของบริษัทตัวแทนจำหน่าย
  - สามารถบันทึกใบสั่งซื้อสินค้า
  - สามารถตรวจรับสินค้าตามใบสั่งซื้อ
  - สามารถปรับปรุงสินค้าที่ได้รับแล้ว
  - สามารถชำระเงินค่าสินค้าตามใบสั่งซื้อ
  - สามารถตรวจสอบรายการสั่งซื้อที่ยังไม่ได้ชำระเงิน
  - สามารถพิจารณาการสั่งซื้อจากยอดขายสินค้า
- 3) ระบบคลังสินค้า
  - สามารถเพิ่ม ลบและแก้ไขสินค้าในคลัง
  - สามารถตรวจสอบสินค้าคงเหลือในคลัง
  - สามารถตรวจสอบรายการสินค้าที่ต้องสั่งซื้อ
  - สามารถกำหนดจุดสั่งซื้อของสินค้าแต่ละชนิด
  - สามารถแจ้งเตือนการสั่งซื้อสินค้าเมื่อสินค้าถึงจุดสั่งซื้อ

4) ระบบขายสินค้า

- สามารถบันทึกข้อมูลลูกค้าทั้งลูกค้าเงินสดและเงินเชื่อ
- สามารถเรียกดูและแก้ไขข้อมูลต่างๆของลูกค้า
- สามารถตรวจสอบ และค้นหาสินค้า
- สามารถขายสินค้า ระบุส่วนลด ภาษี และของแถม
- สามารถแจ้งเตือนเมื่อลดราคาต่ำกว่าทุน
- สามารถแจ้งเตือนเมื่อซื้อสินค้าตามกำหนดแล้ว ได้ของแถม
- สามารถรับคืนสินค้าจากลูกค้า
- สามารถตัดสต็อกสินค้าที่ขายไปแล้ว

5) ระบบการเงิน

- สามารถตรวจสอบยอดชำระ ยอดค้างชำระของลูกค้าแต่ละราย
- สามารถพิมพ์และตรวจสอบการออกใบวางบิล
- สามารถพิมพ์ใบเสร็จรับเงิน
- สามารถออกรายงานลูกค้าที่ยังไม่ได้วางบิล
- สามารถออกรายงานค้างชำระของลูกค้า
- สามารถออกรายงานงบกระแสเงินสด
- สามารถออกรายงานต้นทุนแยกตามประเภทสินค้าประจำวัน ประจำเดือน ประจำปี
- สามารถออกรายงานผลกำไรแยกตามประเภทสินค้าประจำวัน ประจำเดือน ประจำปี
- สามารถออกรายงานสรุปรายรับรายจ่ายประจำวัน ประจำเดือน และประจำปี

6) ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการ

- สามารถวิเคราะห์แนวโน้มยอดขายสินค้ารุ่นใดแบบใดเป็นที่นิยม
- สามารถวิเคราะห์แนวโน้มการสั่งซื้อสินค้า
- สามารถวิเคราะห์แนวโน้มยอดขายเพื่อเปรียบเทียบการเพิ่มหรือลด ระหว่างเดือน และไตรมาส

7) ระบบรายงาน

- สามารถออกรายงานสินค้าเมื่อถึงจุดสั่งซื้อ
- สามารถออกรายงานรายละเอียดลูกค้า
- สามารถออกรายงานสินค้าที่ไม่มีการเคลื่อนไหวตามระยะเวลาที่กำหนด
- สามารถออกรายงานคลังสินค้า เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการคลังสินค้า
- สามารถออกรายงานการจำหน่าย เพื่อดูแนวโน้มของการจำหน่ายสินค้า ซึ่งทำให้วางแผนการจัดการร้านมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- สามารถออกรายงานเปรียบเทียบการซื้อของลูกค้าประจำเดือน และประจำปี เพื่อนำไปตัดสินใจในการส่งเสริมการขายหรือให้ส่วนลดได้

1.4.2.3 ขอบเขตด้านข้อมูล

ด้านขอบเขตของข้อมูล และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) สินค้าในร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์
- 2) มีลูกค้า 2 ประเภทได้แก่ ลูกค้าทั่วไป และลูกค้าประจำที่มีการเก็บข้อมูลไว้ ซึ่งแบ่ง

ได้ ดังนี้

- ลูกค้าทั่วไป
  - ลูกค้าประจำ
- 3) โดยมีผู้ให้ข้อมูลและทดสอบโปรแกรม ซึ่งเป็นเจ้าของร้านและพนักงานของร้าน

1.4.3 วิธีการศึกษา

สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆของร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์ได้โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 1.4.3.1 สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ของร้าน ส.อะไหล่ได้โดยการสอบถามลักษณะงานทั้งหมดของร้านในปัจจุบัน จากผู้บริหารของร้าน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลสินค้าทั้งหมดภายในร้าน การจัดหมวดหมู่สินค้า การตั้งราคาสินค้า เป็นต้น

- 1.4.3.2 ศึกษาเอกสารต่างๆ ของร้านที่ใช้ในการดำเนินงาน เพื่อนำไปเป็นแนวทางประกอบการออกแบบระบบ และเป็นตัวอย่างในการจัดทำรายงาน

- 1.4.3.3 สอบถามปัญหาในการดำเนินธุรกิจของร้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศที่ต้องการนำมาใช้ในการแก้ปัญหา และช่วยในการบริหารจัดการให้แก่ร้าน

1.4.3.4 ออกแบบระบบจัดการสินค้าคงคลังโดยใช้ผังการไหลของข้อมูล (Data Flow Diagram - DFD)

1.4.3.6 พัฒนาโปรแกรมโดยใช้ภาษาพาวเวอร์บิวเดอร์สิบสอง (PowerBuilder 12)

1.4.3.7 พัฒนาโปรแกรมโดยใช้ระบบฐานข้อมูลออรากิล เอ็กซ์อี (Oracle XE)

1.4.3.8 ทดสอบการใช้งาน และประเมินระบบ

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.5.1 ฮาร์ดแวร์ ได้แก่

1.5.1.1 สำหรับเครื่องแม่ข่าย (Server) เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก รุ่นอินเทล คอร์ทู ดูโอ (Intel Core2 duo) อุปกรณ์บันทึกผล (Hard Disk) ขนาด 320 กิกะไบต์ หน่วยความจำ (RAM) ขนาด 4 กิกะไบต์ หน้าจอแสดงผล(Monitor) 14 นิ้ว

1.5.1.2 สำหรับเครื่องลูกข่าย (Client) เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก รุ่นอินเทล คอร์ทู ดูโอ (Intel Core2 duo) อุปกรณ์บันทึกผล (Hard Disk) ขนาด 320 กิกะไบต์ หน่วยความจำ (RAM) ขนาด 4 กิกะไบต์ หน้าจอแสดงผล(Monitor) 14 นิ้ว

1.5.1.3 เครื่องพิมพ์

1.5.2 ซอฟต์แวร์

1.5.2.1 ระบบปฏิบัติการไมโครซอฟท์วินโดวส์ 7 (Microsoft Windows 7)

1.5.2.2 โปรแกรมพาวเวอร์บิวเดอร์ 12 (PowerBuilder 12) ใช้ในการพัฒนาระบบ

1.5.2.3 โปรแกรมออรากิล เอ็กซ์อี (Oracle XE)

1.5.2.4 โปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ 2007 (Microsoft Office 2007)

1.5.2.5 โปรแกรมสนับสนุนอื่นๆ ในการดำเนินงานอาจมีโปรแกรมอื่นๆ ตามความจำเป็น เช่น โอฟีซออฟฟิศ

1.6 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.6.1 ร้าน ส.อะไหล่ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.6.2 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.6.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่